

Melléklet a «Társulati Értesítő»-höz.

Tessék levelezőlapon akárhány példányt, magyar vagy német szövegűt, kérni akár dr. Kiss J.-tól, akár dr. Várady Á.-tól.

ZARÁNDOKÚT RÓMÁBA

50 ÉVES PÜSPÖKI JUBILEUMA ALKALMÁBÓL.

*

Indulás Budapestről 1893. évi április 5-ikén.

Jelentkezni lehet:

Dr. Kiss Jánosnál, a Sz.-István-Társulat igazgatója
Budapesten, Lövész-útca 13. sz. és

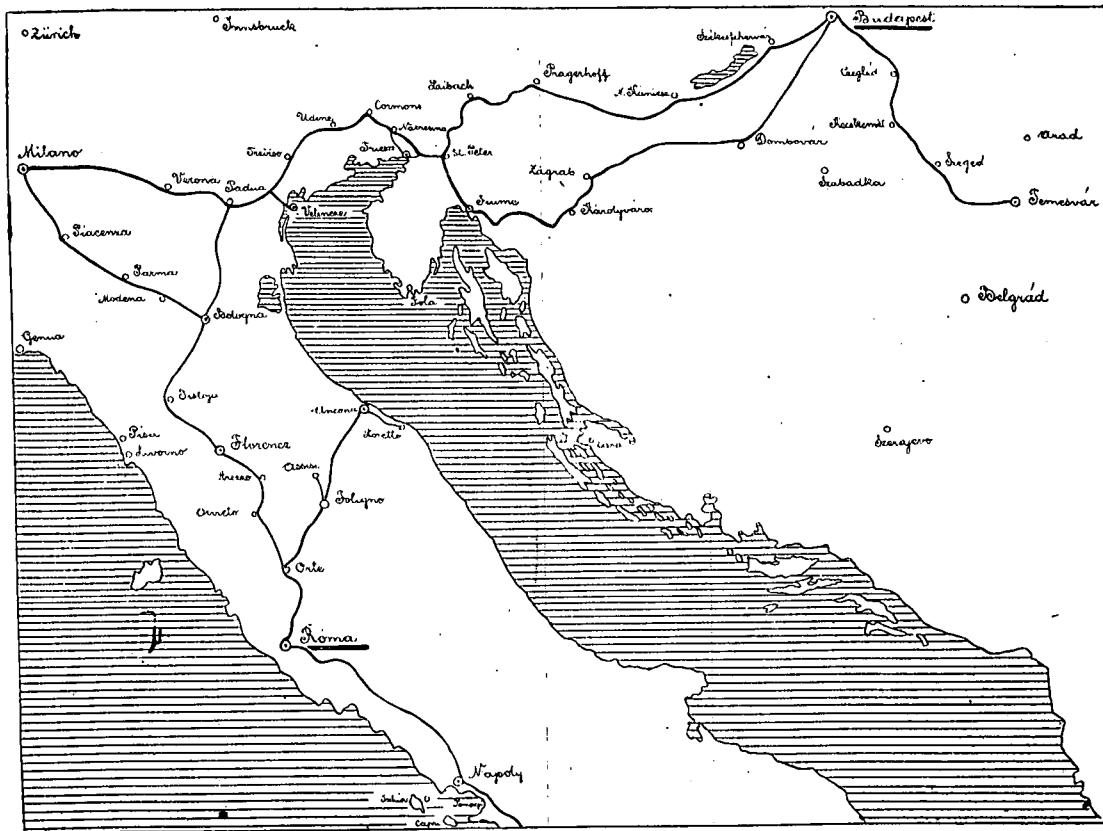
Dr. Várady Árpádnál, a csanádi püspök titkára
Temesvárott.

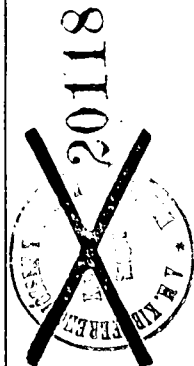
BUDAPEST

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA

1893.

Térkép a zarandok-úthoz.

DICSŐSÉGESEN uralkodó pápánk, XIII. Leó Ő Szent-sége 1843, február 19-én, a római sz. Lőrinc-temp-lomban püspökké szenteltetett, tehát a jelen évi februárhó 19-én félszázados püspöki jubileumát ünnepli.

É ritka alkalmat az egész katolikus világ meg-agadja arra, hogy a nagy pápa iránt fiúi hódolatának, szeretetének és csodálatának kifejezést adjon.

A hódolatnyilvánítások közt legékesszólóbbak a zarándoklatok, melyekben a jelen jubiláris év egész folyamán át a világ minden részéből ezrek és ezrek sereglenek Krisztus dicső helytartójának színe elé, hogy ilykép az egész világ előtt tanútsák hitöket az egy, szent, katolikus és apostoli anyaszentegyházban, melynek feje a római pápa.

Az ösrégi csanádi egyházmegye főpásztora, sz. Gellért utóda: ft. cserneki és tarkeői Dessewffy Sándor püspök úr Ő Méltósága, körlevelében, melyet papságához 1892. november 26-ikán intézett, kijelentette, hogy Ő Szentsége püspöki jubileuma alkalmából 1893 tavaszán Rómába szándékozik utazni, személyesen kifejezendő a Szentatya előtt fiúi ragaszkodását, kegyeletét, szeretetét és engedelmisségét; s egyúttal felhívta papjait és híveit, hogy hozzá e zarándokútra minél számöszabban csatlakozzanak, az idő és a módözatok közelebbi meghatározását késöbbre halasztván.

A püspök úr Ő Méltósága azután, tekintetbe vévén egyrészt azt, hogy a nagyöjtt alatt csak kevés lelkész hagyhatná el nyáját, másrészt az idei tél szokatlan szigorát és tartamát, azt határozta, hogy papjaival és híveivel a húsvéti szent ünnepek után, április 5-én indul, mikorra — kivált Olaszthonban — a legkellemesebb tavaszi időjárás remélhető.

Ő Méltósága azt öhajtja, hogy e zarándoklatban egyházmegyé-jéből minél számöszabban vegyenek részt: egyháziak és világiak, férfiak és nők, magasabb állásúak és az egyszerű népből egyaránt.

Ezenkívül szívesen és örömmel üdvözlő a ft. püspök úr másokat is, egyháziakat és világiakat, férfiakat és nőket, az ország bármely részéből.

A méltóságos csanádi püspök úr megbízásából ezennel felhívjuk az érdeklődőket az alábbi részletes tervrajz áttekintésére és annak alapján jelentkezésre az alulírottak bármelyikénél.

Részletes tervrajz.

A külön gyorsvonatot, valamint a zarándokútat illető összes anyagi ügyeket a m. kir. államvasútak városi menetjegy-irodájá gondozza, mely Schwimmer Pál úr főnöksége alatt áll.

Utirány.

(Oda.) Az utazás Budapestről Rómába kizárólag vasúton történik, még pedig *Kanizsán, Pragerhofon, Cormonson, Flórencen át Rómába*. Az indulás a budapesti keleti (előbb középpontiuak nevezett) pályaházból külön gyorsvonaton történik, mely egyenesen Rómába visz, úgy, hogy az átszállás kellemetlenségeitől a közönség Rómáig meg lesz kímélve.

(Visszafelé) két különböző úti irányban jöhet minden zarándok. Ezen intézkedést a rendezőség köteles előzékenységből teszi, hogy a zarándokok fölhasználhassák a jó alkalmat arra, hogy ha már Olaszországban vannak, minél több várost megláthassanak.

Tehát *visszafelé* (csekély árkülönbséggel, lásd 5. lap, Részvételi árak) következő irányokban lehet haza jutni:

I. *Róma, Flórenc, Velence, Cormons, Trieszt, Fiume, Budapest* és

II. *Róma, Flórenc, Bologna, Milano, Velence, Cormons, Trieszt, Fiume, Budapest.*

Budapest (keleti p. u.)	ind.	április 5-én	d. u.	4.00
Kanizsa	évk.	„	este	8.30 vacsora
„	ind.	„	„	9.30
Sz. Péter	évk.	„	6-án reg.	6.— (reggeli)
„	ind.	„	„	7.30
Udine	évk.	„	d. u.	1.00 (ebéd)
„	ind.	„	„	2.48
Mestre	évk.	„	„	5.19
„	ind.	„	„	5.28

Az étkezés áll *reggeliből* (kávé vagy thea és vaj), *déleledtből* (4 fogás) és *vacsorából* (6 fogás). A bor, sör és egyéb szeszes italok árát az utas külön fizeti.

Az I. osztályú utasok mindegyike külön szobát kap, a II. osztályúak ketten, a III. osztályúak hárman, esetleg négyen kapnak egy nagyobb szobát.

A zárandokok szállóik címét útközben fogják megtudni.

Utazás közben az ellátást mindenki maga fizeti, de a rendezőség különös gondot fordít arra, hogy a fentebb megjelölt állomásokon olcsó áron jussanak mindenhez.

Az utasok egyébként tetszésük szerint önmaguk is vihetnek magukkal élelmiszereket.

Azonban Budapest és Kanizsa között kaphat mindenki hideg vacsorát, ha a menetjegy áránál egy forinttal többet küld be; ez esetben az utas a menetjeggyel még egy vacsorajegyet kap, melyért a kalauz útközben odaadja a vacsorát.

A menettérti jegyek érvényessége.

A menettérti jegyek *60 napig érvényesek*; ezen jegyek alapján a *visszaútazás* az illető állomásfőnöknél történő felmutatás mellett *bármely állomáson tetszés szerinti időre félbeszakítható*. A m. kir. államvasutak vonalain azonban az utazás csak egyszer szakítható meg.

Jól megjegyzendő azonban, hogy mielőtt valamely olasz városból, ahol az utazást megszakítottuk, tovább mennénk, a vasúti jegyet láttamoztatni kell a vasúti pénztárnál; azaz vigye jegyét mindenki legalább egy negyed órával az indulás előtt a pénztárhoz, s mondja neki, hogy hol akarja megint megszakítani az utat s tegye hozzá e szót: «Vidimare» (pl. ha valaki Rómából csak Flórencig akar menni, a római pénztárnál ezt mondja: «Firenze vidimare»).

A visszaútazás bármely vonattal, tehát gyorsvonattal is történhetik.

Külön kirándulás Rómából Nápolyba, Pompejibe és Capriba.

Rómából a budapesti menetjegyiroda külön kirándulásokat fog rendezni *Nápolyba, Pompejibe és Capriba*, melyekre már Budapesten kell jelentkezni.

A részvételi jegyek árai, ideértve a teljes ellátást a *nápolyi 3 napi tartózkodás alatt* — következők:

I. oszt.	... ..	52 frt
II. oszt.	... ..	45 „

Az ellátás Nápolyban ép úgy történik, mint Rómában.

Ezen kirándulásra a menettérti jegyek szintén 60 napig érvényesek és a róma—nápolyi vonalon az utazás tetszés szerinti megakasztására jogosítanak.

Kiegészítő jegyek.

Lorettóba és Assisibe való utazásra. Ily kiegészítő jegyek váltathatók:

1. *Folignóban, Assisibe* s vissza való utazásra: ára az I. osztályban 2 frank 80 centime II. osztályban 1 frank 95 centime.

2. *Folignóban Anconán át Lorettóba* és vissza való utazásra: ára az I. oszt. körülbelül 20 frank, II. oszt. 16 frank.

Menetrendek Rómából hazafelé:

I. Róma, Flórenc, Velence, Cormons, Trieszt, Fiume, Budapest.

Róma	ind.	9:10 d. e.	2:50 d. u.	11:— este	—
Flórenc	érk.	8:10 este	9:— este	5:50 reg.	—
"	ind.	10:40 "	9:15 "	6:15 "	2:35 d. u.
Velence	érk.	11:— d. e.	5:15 reg.	1:50 d. u.	11:20 este
"	ind.	—	4:55 "	2:10 d. u.	—
Cormons	érk.	—	8:30 d. e.	6:— este	—
"	ind.	6:55 reg.	8:46 d. e.	6:30 "	4:40 d. u.
Trieszt	érk.	9:25 d. e.	11:18 d. e.	8:47 "	7:36 este
"	ind.	7:50 reg.	—	8:— "	6:20 "
Fiume	érk.	12:04 d. u.	—	12:21 éjjel	12:21 éjjel
"	ind.	10:10 este	—	10:06 d. e.	—
Budapest	érk.	1:40 d. u.	—	7:55 d. e.	—

II. Róma, Flórenc, Bologna, Milano, Velence, Cormons, Trieszt, Fiume, Budapest.

Róma	ind.	9:— d. e.	2:50 d. u.	11:— este	—
Flórenc	érk.	2:25 d. u.	9:— este	5:50 reg.	—
"	ind.	2:35 d. u.	9:15 "	6:15 "	—
Bologna	érk.	5:45 este	1:— éjjel	10:10 d. e.	—
"	ind.	6:05 "	1:25 "	10:40 d. e.	—
Milano	érk.	9:40 "	6:— reg.	3:36 d. u.	—
"	ind.	11:25 "	6:10 "	12:50 d. u.	—
Velence	érk.	4:55 reg.	2:30 d. u.	6:36 este	—
"	ind.	8:55 "	2:10 d. u.	—	—
Cormons	érk.	8:30 d. e.	6:— este	—	—
"	ind.	8:46 d. u.	6:30 "	4:40 d. u.	6:55 reggel
Trieszt	érk.	11:18 d. e.	8:47 "	7:36 este	9:25 d. e.
"	ind.	7:50 reg.	8:— "	—	—
Fiume	érk.	12:04 d. u.	12:21 éjjel	—	—
"	ind.	10:10 este	10:06 d. e.	—	—
Budapest	érk.	1:40 d. u.	7:55 reg.	—	—

III. Róma—Nápoly—Pompeji és vissza Róma.

Róma	ind.	6:50	reg.	8:05	d. e.	1:18	d. u.	4:50	d. u.	11:50	este
Nápoly	érk.	5:48	d. u.	1:26	d. u.	6:34	este	11:08	este	7:00	reg.

Nápoly	ind.	5:15	reg.	8:00	reg.	10:27	d. e.	2:10	d. u.	4:15	d. u.	7:30	este
Pompeji	érk.	6:17	«	9:04	d. e.	11:30	d. e.	2:44	d. u.	5:14	d. u.	8:24	«

Pompeji	ind.	7:12	reg.	8:56	d. e.	12:30	d. u.	1:45	d. u.	6:28	este
Nápoly	érk.	8:05	«	9:50	d. e.	1:15	«	2:40	«	7:15	«

Nápoly	ind.	8:30	reg.	8:40	reg.	2:45	d. u.	10:35	este
Róma	érk.	1:50	d. u.	6:30	d. u.	8:05	este	6:20	reg.

IV. Foligno—Assisi és vissza:

Foligno	ind.	11:55	éjjel	4:07	reg.	7:07	reg.	12:10	délb.	2:35	d. u.
Assisi	érk.	12:22	«	4:30	«	7:38	«	12:38	«	3:03	«

Assisi	ind.	3:06	reg.	9:43	d. e.	11:33	d. e.	1:14	d. u.	9:33	este
Foligno	érk.	3:33	«	10:10	d. e.	12:—	délb.	1:41	d. u.	10:05	«

V. Foligno—Ancona—Loretto és vissza:

Foligno	ind.	4:15	d. u.	5:20	reggel	12:—	délben
Ancona	érk.	7:40	este	9:55	«	5:33	d. u.

Ancona	ind.	8:25	reggel	9:10	d. e.	3:40	d. u.	11:40	este
Loretto	érk.	9:03	«	10:07	d. e.	4:36	d. u.	12:32	«

Loretto	ind.	8:52	reggel	4:21	d. u.	6:28	este	7:44	este
Ancona	érk.	9:35	d. e.	5:05	«	7:06	«	8:35	«

A Temesvárról vagy Temesvár felől utazók Budapestre utazhatnak 5-ikén, a gyorsvonat déli 1 óra 20 perckor érkezik meg a nyugati pályaudvarnál, tehát az indulásig, 4-ig, elég idejük lesz a keleti pályaudvarhoz jutni s ott elhelyezkedni.

A más vidékről utazók vagy Budapesten, vagy a Budapestről Sz.-Fehérváron, Kanizsán és Csáktornyán át vezető déli vasút valamely fő állomásán csatlakoznak; hogy mely állomásokon és mikor lehet csatlakozni, azt később fogjuk az illetőknek tudtul adni. A Budapest és a csatlakozási állomás közt levő, meg nem tett útért kárpótlás nem nyújtatik.

Külföldi útleveél nem szükséges.

Podgyász-szabadsúly nem engedélyeztetik, azért célszerű csak annyi podgyászt vinni, amennyi elkerülhetetlenül szükséges s lehetőleg csak annyit, hogy a vasúti kocsiosztályban könnyű szerrel elhelyezhető legyen.

Április elejére Rómába vezető útunkban is szép tavaszi időjárást remélhetünk, ott déli Olaszthonban pedig éppen ekkor van a tavasz legszebb pompájában, miért is április az olasz kirádlások

klasszikus ideje. Mindazáltal jó *felső kabátból* gondoskodni kell, mert a templomokban és a katakombákban, valamint este az utcákon is aránytalanul alacsony a hőmérséklet.

Pénzváltás. Olaszországban a mi pénzünkkel nem lehet boldogulni, azért szükséges, hogy itt Budapesten valami előkelő banküzletben váltassék pénzünk *lirára* vagy ezzel teljesen egyértékű *frank-ra*. Ajánljuk e tekintetben a Budapest Dorottya-útca 6. sz. a. lévő «Magyar leszámítoló és pénzváltó-bank»-ot.

Tájékozásul felemlítjük az idegen árák értékeit:

Egy lira körülbelül	47 kr.;
egy lirában van	= 100 centesimo;
5 centesimi	= egy szoldo (un soldo);
50 «	= fél lira (mezza lira);
25 «	= öt szoldo (cinque soldi);
75 «	= 15 szoldo (quindici soldi).

Vám. Odafelé a Cormons után következő első olasz állomáson, visszajövet pedig Cormonsnál van podgyászvizsgálat.

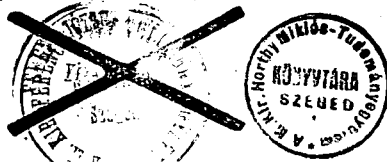
Orvos fogja kisérni a menetet.

Megérkezés. Rómának egyetlen pályaháza van. A kijáráthoz legközelebb állanak a szállók omnibuszai, aztán a bérkocsik. A podgyászt csak vasuti szolgálával lehet a bérkocsihoz vitetni; egy darabért 15 centesimo (3 soldo) jár.

Az omnibusz használatáért személyenkint 1 lira fizetendő.

A **bérekocsik** sem drágák Rómában, sőt nagyon is olcsók; kivált ha 2, 3 vagy 4-en összeállanak és megosztják egymás között a fizetést. Háromféle kocsi van:

	egyfogatú nappal	nyitott éjjel	egyfogatú nappal	csukott éjjel	kétfogatú nappal	éjjel
Árak a városban :						
Egy járat (una corsa ordinaria) a város bármely pontjához	1'00	1'20	1'20	1'30	2'00	2'50 lira
egy teljes órára (ogni ora intera)	2'00	2'20	2'25	2'50	3'00	3'50 lira
minden rá következő negyed-óraért	0'45	0'50	0'55	0'60	0'70	0'85 lira
A városból ki :						
egy járatra bárhonnan, ki a S. Lorenzo kapuig	1'20	1'60	1'40	2'00	1'50	2'80 lira
egy órai kocsizásért	2'50		3'00		4'00	
a város bármely kapuján kívül 3 km. távolságra minden további 1/4 óra	0'50		2'66		0'80	

Omnibuszok a Piazza di Venezia-től a város minden részére indulnak $\frac{1}{4}$ óránként; a város falain belül 15 cts; azokon kívül 30 cts.

Lóvasútak a Piazza Montarától a S. Paolo fuori le mura-ig 30 cts; a Piazza Veneziaától (via Nazionale) a vasúti pályaházig 15 cts; innen (a vámház épülete előtt kell felszállni) a S. Giovanni in Laterano 15 cts.

Helyiérdekű vasút visz a Bagni-n (Acque Albule) és a Villa Hadriana-n át *Tivoliig*. (Gyönyörű vizesés.)

Megjegyzés. Rómában a szálló-tulajdonosok fel lesznek szólítva, hogy poharankint is mérjék a sört. Legolcsóbb és élvezhető a közönséges asztali olasz bor: vino ordinario, vino nostrale. A vízivásnál útközben óvatosak legyünk. Rómában a víz jó.

Ha valakinek a szolgaszemélyzet ellen jogos kifogása van, méltóztassék azt a rendezőségnek még az nap bejelenteni és semmi esetre sem önhatalmúlag eljágni.

Róma nevezetességeinek megtekintése.

A zarándoklat fő célja az, hogy Ő Szentsége előtt megjelen-
vén, személyesen tiszteljük őt, hódoljunk neki s magasztaljuk őt
nagy méltóságáért és tökéletességeiért. Ámde e mellett minden
zarándok igyekszik élni az alkalommal arra, hogy az örök Rómá-
nak, e világtörténelmileg legnevezetesebb városnak s a keresztény
katholikus egyház középpontjának minél több nevezetességét meg-
tekintse. A rendezőség azon lesz, hogy a résztvevőknek a rövid idő
minél bővebb kizsákmányolásában segédkezet nyújtson.

E célból minden 15—20 egyén egy római kalauzt, úgyneve-
zett ciceronét kap, de ezenkívül lehetőleg úgy állítjuk össze a
15—20-as csoportokat, hogy mindegyikben legyen egy, ki már
Rómában volt vagy legalább kiváló mértékben tanulmányozta Róma
nevezetességeit.

Rómában öt napot töltünk: április 7., 8., 9., 10. és 11-ikét;
ennél fogva öt napra kell beosztanunk a legkiválóbb nevezetessége-
ket, pl. a következőképen:

I. *Szent Péter temploma*, S. Onofrio, Tasso tölgye (nagyszerű
kilátás), Santa Maria in Trastevere, San Pietro in Montorio (Jani-
culus), S. Cecilia, *S. Bartolomeo* (bold. Simor János bíboros tem-
ploma). Teatro di Marcello, Vesta temploma, Cloaca maxima, Casa
di Rienzi, S. Maria in Cosmedin, San Paolo (fuori le mura).

II. Palazzo Farnese, Cancellaria S. Lorenzo in Damaso, Piazza
Navona, S. Agnese, *Pantheon*. (A Viktor Manó sírjánál levő ven-
dégkönyvbe ne írjuk be nevünket, mert ezt a pápaság ellen való
tüntetésnek veszik Rómában!), Al Gesu, Palazzo Venezia, S. Marco,

Capitolium, Tarpéji szikla, Ara Caeli (Bambino), *Forum Romanum*, *Mons Palatinus*, *Mammertini börtönök*, *Coliseo*, S. Stefano Rotondo.

III. S. *Clemente*, *Lateran templom*, Baptisterio, Museo, S. *Croce in Gerusalemme* (melynek sz. Ilona kápolnájába nők be nem léphetnek), S. *Maria Maggiore*, S. Prassede, S. Martino ai Monti, S. Pietro in Vinculis. S. *Lorenzo* templom (ebben szentelték püspökké XIII. Leót, és itt nyugszik IX. Pius), temető, séta a falak körül, be a Porta Pián. (Breccia!) S. Maria degli Angeli, Terme di Diocletiano, a Via Pián a Quirinál-hoz.

IV. *Vatikáni múzeumok*. Via Appia, Columbaria, *Katakombák*, Terme d. Caracalla.

V. Santa Maria in Via Lata, S. Marcello, Fontana di Trevi, S. Andrea delle fratte, Piazza di Spagna, *Pincio*, villa Borghese.

Pontos és részletes, végleges beosztással ezúttal nem szolgálhatunk, mert még nem tudjuk, mikor részesülünk abban a szerencsében, hogy Ő Szentsége előtt megjelenhetünk; amint ezt megtudjuk, beosztjuk a látnivalókat, s a résztvevőknek tudomásukra hozzuk.

Hogy a szemlélő a nevezetességeket rövid megtekintés mellett is kellőképp méltathassa és emlékezetében tartsa, okvetetlenül szükséges, hogy Róma városát már utazás előtt jó forrásból tanulmányozza s nyomtatott kalauzt az útra is magával vigyen. Mint jó útmutatókat ajánljuk a következőket: 1. Lonkay Antal, Az én első római útam és Az én második római útam, kaphatók a Hunyadi Mátyás-intézetnél Budapesten, Zöldfa-útca 43. 2. Balaton János, esperes-plébános Földeákon, Római emlékek, 1 frt, kapható a szerzőnél. 3. Woerl's Reisehandbücher: «Rom, Ein Führer durch die ewige Stadt», bekötve 3 frt 60 kr. Rom-Führer kleines Reisebuch für Pilger nach der ewigen Stadt: kötetlen 60 kr. (nagyon hasznavehető kis könyvecske). Mindkét könyv kapható a menetjegy-irodában. 4. Meyers Reisebücher: Rom und die Campagna d. *Gsell-Fels*, 66 tájképpel, sok tervrajzzal, bőrben 14, vászonban 10 márka. 5. Italien in 60 Tagen, 1 kötet, több tervvel és képpel, bőrben 12 márka, vászonban 9 márka. Ez a két utóbbi Rómának, Róma környékének és Olaszországnak a legtökéletesebb leírása és minden más úti kalauzt messze felülmúl.

Még némely hasznos tudnivaló.

1. **Utközben.** A résztvevők jól teszik, ha jóval az elindulás előtt megjelennek a budapesti keleti pályaházban, hogy nyugodtan elfoglalhassák az őket megillető helyet s esetleg összejöhessenek és együtvé juthassanak jó ismerőseikkel.

A lelkész urak, kik egyszerű, utazni nem szokott híveiket részvételre buzdítják és magukkal hozzák, sziveskedjenek a rendezőségnek kezére járni s híveiket az utazás alatt is útbaigazítani és gondozni. Ez a sziveskedés megbecsülhetetlen és semmi más által nem pótolható.

A vonat elindulása után a rendezőség kocsiról-kocsira fog járni, hogy a helyre vonatkozó és egyéb esetleges kívánságokat meghallgassa.

Figyelmeztetjük a t. útitársakat, hogy *az olasz állomásokon induláskor nem csöngetnek*, miért is nagy vigyázatra van szükség s ha a kalauz azt kiáltja: partenza (indulás), tessék azonnal felszállni. Útközben a rendezőség közzéteszi a római tartózkodásra vonatkozó vett híreket.

A vonaton mindenki megtudja, mely szállóban lesz Rómában elszállásolva s színes bárcát kap szállója nevével.

2. Érkezés Rómába. A pályaház előcsarnokában mindenki ahhoz a szálló-szolgálathoz közeledjék, aki oly színű táblán mutatja a szálló nevét, amilyen színű bárcát a zarándokok útközben kaptak. Az illető szolga elvezet szállója omnibuszához, mely csekély összegért elviszi az illető szállóhoz.

Azonban akinek tetszik, külön bérkocsit fogadhat, ami mindenestre kényelmesebb és szintén nem nagyon drága.

A legtöbb hotelnek fölhúzó gépe van, úgy hogy egészen mindegy, akár az első emeleten lakunk, akár a harmadikon. Tessék a fölhúzó gépet napjában ahányszor csak tetszik igénybe venni.

A kapus meg fogja mondani, hány órakor van a reggeli, az ebéd és a vacsora. Legyünk egymás iránt kellő figyelemmel és jelenjünk meg pontosan az *étkezésnél* annál is inkább, mert ilyenkor *lesznek kihirdetve a szükséges tudnivalók.*

3. Róma nevezetességeinek megtekintése alkalmával időnyerés céljából legtanácsosabb, ha négyen-négyen összeállanak és egy-egy kocsit fogadnak s a hotel kapusának közvetítésével az árra nézve megegyeznek. A kocsik egymás után érkeznek meg a megtekintendő helyre és a társaságot a cicerone kalauzolja. Ha valaki csak magyarul beszél, fog valakit találni, aki a cicerone magyarázatát hamarosan lefordítja.

Legjobb, ha a cicerone-hez fölösleges kérdéseket nem intézünk, úgysis többet szoktak ők beszélni, mint ami a történeti igazságnak megfelel. Hogy magyarázatait jól megérthessük, a ciceronét félkörben körülálljuk. *A belépő díjakat mindenki maga fizeti.*

Aki a nevezetességeket a megállapítandó tervrajz mellőzésével akarja megtekinteni, jól teszi, ha külön ciceronét fogad.

4. Különfélék. Aldozárok jól teszik, ha fölszenteltetésüket igazoló és egyházmegyei ft. hatóságuktól kiállított oklevelet (litterae formatae) magukkal visznek.

Az audienciára a világi férfiak magyar díszben vagy fekete, esetleg sötét színű ruhában; a nők magas fekete ruhában minden ékszer nélkül jelennek meg, kalap helyett fekete csipkekendőt, vagy fátyolt viselnek. A rendjel viselését a pápai udvar etiquette-je megengedi.

A Rómában élő egyháziak állandóan talárisban járnak, kollárét minden körülmények közt viselnek és az utcán sohasem dohányoznak. Si fueris Romae, romano vivito more.

Emléktárgyakat Rómában lehet venni. A sz. Atya minden alkalommal meg szokta azokat áldani, tessék tehát a tárgyakat jókor bevásárolni s az audienciára elvinni.

Az olasz templomokban egész nap találunk ajtatoskodókat, akiket a zajos járás-kelés vagy bármely föltűnő viselkedés megbotránoztatna.

A templomba lépve, keressük szemünkkel az «örök lámpát», s ott végezzünk egy rövid imádságot az Oltáriszentség előtt. Itt megemlítjük, hogy Rómában különös fényvel szokták végezni a 40 órás szentségimádást, tessék az ily templom iránt érdeklődni, gyönyörűen ki van világítva.

Az Üdvözítő szavát: «szegények mindig lesznek veletek» Olaszországban és Rómában is valósulva látjuk. Ne utasítsuk el őket szeretetlenül. A jobbmódú olaszok, ha nem akarnak alamizsnát adni, szó nélkül tovább mennek, de nem türelmetlenkednek; mert ez fölháborítja a koldust s kitör belőle a méltatlankodás. Legyen egy pár centesimo a zsebünkben a koldusok számára. Kérjük a zarándokokat, hogy Rómában a szentségekhez járuljanak. A sz. Péter templomban a világ minden nyelvén, tehát magyarul is lehet győnni, a gyóntatószék ezt a fölirást viseli: «pro lingua Hungarica».

A vatikáni gyűjteményekhez szükséges belépő jegyekről (per-messo) a rendezőség gondoskodik s azt Rómában mindenkinek kézbesíti.

Legyen ezen zarándoklat új forrása a béke áldásának, amelylyel szívünkben az örök városból visszatérve, újult erővel teljesítsük kettős kötelességünket: egyházunk és hazánk iránt!

A jelentkezés határideje.

Jelentkezni lehet március 20-ig, azonban, hogy a résztvevők számát illetőleg tájékozva legyünk, kívánatos, hogy a jelentkezés minélelőbb történjék.

A jelentkezésnél ötven forint előleg fizetendő,

amit legjobb postautalványon küldeni.

A részvételi jegyek a budapestiek által a hátralékos összeg lefizetése alkalmával váltandók ki, míg a vidékről csatlakozóknak a hátralékos összeg *utánvétele mellett* pósta útján fognak idejekorán megküldetni.

Jelentkezhetni az alúlirottak bármelyikénél.

Szolgáljon ez a zarándoklat Isten nagyobb dicsőségére, egyházunk és pápánk iránt táplált ragaszkodásunk erősítésére és lelki üdvösségünkre!

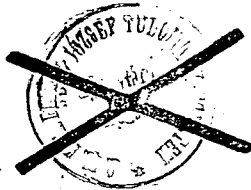
Budapesten és Temesvárott, 1893. február hóban.

Dr. Kiss János,

a Sz. István-Társulat igazgatója,
Budapesten, Lövész-útca 13.

Dr. Várady Árpád,

püspöki titkár, Temesvárott.

SZELVÉNY.

Kérjük a t. c. jelentkezőt, hogy töltsé ki az alább következő rovatokat; vágja le e szelvényt és küldje be akár **dr. Kiss János-hoz**, a Sz.-István-Társulat igazgatója, Budapest, Lövész-útca 13., akár **dr. Várady Árpádhoz**, püspöki titkár Temesvárott.

1. A jelentkező neve, lakása és foglalkozása ?

.....

2. Flórencen, vagy Milanón át akar-e visszajönni ?

.....

3. Hányadik osztályban óhajt utazni ?

.....

4. Akar-e Nápolyba is elmenni, ha igen, hányadik osztályban ?

.....

5. Melyik állomáson akar a Budapestről induló különvónathoz felszállni ?

.....

6. Kívánja-e Budapest-Kanizsa közt útközben a vacsorát igénybe venni ?

.....

